

SPIS TREŚCI

Wstęp	13
-------	----

CZĘŚĆ PIERWSZA. PODSTAWOWE POJĘCIA PEDAGOGIKI PRACY WAŻNYMI KATEGORIAMI DLA EDUKACJI I PRACY

Wprowadzenie	19
--------------	----

1. WIELOWYMIAROWOŚĆ PRACY

1.1. Źródła pracy	21
1.2. Praca jako kategoria poznawcza (naukowa)	24
1.3. Interdyscyplinarny charakter pracy – wybrane problemy	28
1.3.1. Filozoficzne rozumienie pracy	29
1.3.2. Pedagogiczne konteksty pracy	31
1.3.3. Praca i jej problemy psychologiczne	34
1.3.4. Ergonomia u źródeł bezpiecznych i nowoczesnych rozwiązań organizacyjno-ekonomicznych pracy	40
1.3.5. Socjologiczne rozumienie pracy	45
1.3.6. Ekonomiczny sens pracy	46
1.4. Praca w kategoriach wartości	47
1.4.1. Rodowód, istota i struktury wartości	47
1.4.2. Wartościowanie pracy	52
1.5. Praca zawodowa	54
1.5.1. Typologie pracy zawodowej	56
1.5.2. Współczesny charakter pracy zawodowej	62
1.5.3. Edukacyjne wymiary pracy zawodowej	66
1.6. Praca jako kategoria rynkowa	76
1.6.1. Krajowy rynek pracy	77
1.6.2. Zagraniczne rynki pracy	82
1.6.3. Interesariusze rynku pracy	86
1.7. Bezrobocie problemem współczesnej pracy zawodowej	93
1.7.1. Bezrobocie i jego struktura	94
1.7.2. Środki i formy przeciwdziałania oraz łagodzenia skutków bezrobocia	96

2. WIELOWYMIAROWOŚĆ ZAWODU

2.1. Geneza zawodu	99
2.2. Zawód w ujęciu poznawczym	101
2.3. Interdyscyplinarne rozumienie zawodu – wybrane problemy	106
2.4. Zawód w ujęciu systemowym	108
2.4.1. Pojęcie systemu	109
2.4.2. Klasyfikacja zawodów i specjalności jako ujęcie systemowe	109
2.4.3. Struktury europejskich ram kwalifikacji w ujęciu systemowym	116
2.4.4. Opis zawodu i jego struktura jako przykład rozwiązania systemowego	120
2.4.5. Norma jako standard kwalifikacji zawodowych kolejnym rozwiązaniem systemowym	126
2.5. Zawód ważnym instrumentem porady zawodowej	131
2.5.1. Porada zawodowa – jej rozumienie i definiowanie	131

2.5.2. Wybrane koncepcje rozwoju człowieka ważne w karierze zawodowej	134
2.5.3. Porada zawodowa w dążeniu człowieka do kariery	136
3. KWALIFIKACJE JAKO WAŻNA KATEGORIA OPISUJĄCA ZAWÓD I PROCES PRACY	147
3.1. Rodowód kwalifikacji	147
3.2. Kwalifikacje jako kategoria naukowa (poznawcza)	149
3.3. Struktury, modele, kryteria i poziomy kwalifikacyjne	149
3.4. Kwalifikacje w kategoriach wartości	156
4. KOMPETENCJE – ICH ROZUMIENIE I ZNACZENIE DLA PRACY ZAWODOWEJ CZŁOWIEKA	160
4.1. Od źródeł do struktur kompetencji	165
4.2. Typologie kompetencji	168
4.2.1. Kompetencje kluczowe – rodowód i istota	168
4.2.1.1. Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie	169
4.2.1.2. Umiejętnościowy charakter kompetencji kluczowym kryterium przydatności do zatrudnienia	170
4.2.2. Kompetencje zawodowe	171
CZĘŚĆ DRUGA. EDUKACYJNE WYMIARY WSPÓŁCZESNEJ PEDAGOGIKI PRACY	175
Wprowadzenie	177
1. EDUKACJA JAKO KATEGORIA NAUKOWA	179
2. TEORIA PEDAGOGIKI PRACY A STRUKTURY EDUKACYJNE	182
2.1. Edukacja permanentna	182
2.2. Edukacja szkolna	183
2.2.1. Edukacja przedzawodowa	183
2.2.2. Edukacja prozawodowa – przyszłość czy przeszłość	185
2.2.3. Edukacja zawodowa – szkolna i pozaszkolna	188
3. SYSTEM EDUKACJI W PRZYGOTOWANIU CZŁOWIEKA DO PRACY ZAWODOWEJ	192
3.1. System edukacji	192
3.1.1. System szkolny w procesie przygotowania człowieka do pracy zawodowej	193
3.1.2. System pozaszkolny w przygotowaniu człowieka do pracy zawodowej	195
3.2. Obszary edukacyjnego przygotowania człowieka do pracy zawodowej	199
3.2.1. Edukacja przedzawodowa	199
3.2.1.1. Tło historyczne wychowania przez pracę i do pracy	200
3.2.1.2. Problemy definicyjne wychowania przez pracę i do pracy	201
3.2.1.3. Wychowanie przez pracę i do pracy w edukacji przedzawodowej	202
3.2.1.4. Treści ogólnokształcące edukacji przedzawodowej	204
3.2.2. Edukacja prozawodowa w przygotowywaniu człowieka do pracy zawodowej	208
3.2.2.1. Kształcenie ogólne w liceum profilowanym	210
3.2.2.2. Kształtowanie umiejętności kluczowych w liceum profilowanym	211

3.2.2.3. Kształtowanie kwalifikacji ogólnozawodowych w liceum profilowanym	213
3.2.2.4. Uniwersalność wykształcenia absolwenta liceum profilowanego	216
3.3. Edukacja zawodowa w przygotowaniu człowieka do pracy	220
3.3.1. Kształcenie zawodowe jako kategoria naukowa (poznawcza)	222
3.3.2. Szkolne kształcenie zawodowe	227
3.3.3. Pozaszkolne kształcenie zawodowe	231
4. EDUKACJA ZAWODOWA JAKO PROCES KSZTAŁTOWANIA KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	233
4.1. Treści kształcenia w edukacji zawodowej	233
4.2. Model czynnościowy treści kształcenia a struktury dokumentów edukacyjnych	237
4.2.1. Podstawy programowe kształcenia w zawodach	238
4.2.2. Programy kształcenia i pakiety dydaktyczne przydatne w edukacji zawodowej	239
4.2.3. Standardy jako norma wymagań egzaminacyjnych potwierdzających kwalifikacje w zawodzie	248
4.3. Infrastruktura szkół a potrzeby edukacyjne wyznaczone obszarami pedagogiki pracy	256
4.3.1. Specjalistyczne klasopracownie	258
4.3.2. Pracownie szkolne	260
4.3.3. Specjalne szkolne pomieszczenia infrastrukturalne	261
4.4. Nauczyciel a potrzeby edukacyjne wyznaczone obszarami pedagogiki pracy	265
4.4.1. Współdziałanie nauczycieli i uczniów w procesie kształtowania kwalifikacji zawodowych	269
4.4.2. Miejsca pracy kadry pedagogicznej szkolnego i pozaszkolnego systemów kształcenia zawodowego	272
4.5. Edukacja zawodowa wobec priorytetów Unii Europejskiej	273
4.5.1. Zagadnienia definicyjne edukacji europejskiej	273
4.5.2. Priorytety edukacji europejskiej w kształceniu zawodowym	274
4.5.3. Raporty unijne europejskim wymiarem edukacji zawodowej	277
4.5.4. Deklaracje unijne narzędziem europejskiego wymiary edukacji zawodowej	281
CZĘŚĆ TRZECIA. EDUKACJA I PRACA WAŻNYMI OBSZARAMI BADAWCZYMI WSPÓŁCZESNEJ PEDAGOGIKI PRACY	285
Wprowadzenie	287
1. EDUKACJA I PRACA W NURCIE NAUKOZNAWCZYM	289
1.1. Wiedza w nurcie naukoznawczym	289
1.2. Rodowód wiedzy i jej rodzaje	290
1.3. Struktury wiedzy i jej systemy	292
1.4. Edukacyjny wymiar procesów poznawczych (epistemologicznych)	293
1.4.1. Epistemologia a struktury nauki	295
1.4.2. Edukacja i praca w strukturach nauki	301
2. METODOLOGIA NAUK – ROZUMIENIE, STRUKTURA I ZAKRES	305

3. EDUKACJA I PRACA A STRUKTURY BADAWCZE PEDAGOGIKI PRACY	309
4. WYBRANE TYPOLOGIE METOD BADAWCZYCH PRZYDATNE W BADANIACH EDUKACJI I PRACY	312
4.1. Typologie metod badawczych upowszechniane w pedagogice społecznej	313
4.2. Typologie metod badawczych wg Z. Wiatrowskiego	313
4.3. Typologia metod badawczych wg M. Łobockiego	315
4.4. Typologia metod badawczych wg S. Juszczaka	316
4.5. Typologia metod badawczych wg T. Nowackiego	316
5. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH METOD BADAWCZYCH PRZYDATNYCH W BADANIACH EDUKACJI I PRACY	319
5.1. Obserwacja	319
5.2. Wywiad w zbieraniu opinii	320
5.3. Ankieta w zbieraniu opinii	321
5.4. Badanie wytworów pracy i dokumentów	321
5.5. Testy pedagogiczne	322
5.6. Eksperyment	324
5.7. Testy psychologiczne	325
5.8. Monografia pedagogiczna	325
5.9. Metoda indywidualnych przypadków (kazuistyczna, studium przypadku)	326
5.10. Metoda autobiograficzna	327
5.11. Modelowanie	328
5.12. Metoda symulacji komputerowej	328
6. EDUKACJA PRZYGOTOWUJĄCA CZŁOWIEKA DO ZATRUDNIENIA JAKO PROCES BADAWCZY	330
7. PRACA JAKO PROCES BADAWCZY	332
7.1. Rodowód badania pracy i jego współczesne konsekwencje	332
7.2. Metody badawcze teorii naukowej organizacji pracy przydatne w procesach badania pracy	334
7.2.1. Metody badania i usprawniania metod pracy	334
7.2.2. Mierzenie i normowanie pracy	335
7.2.3. Kwalifikowanie pracy	336
7.2.4. Analiza wartościowania pracy	338
7.2.5. Badanie ruchów	338
7.2.6. Analiza i projektowanie organizacji (instytucji)	342
7.3. Współczesne metody badania pracy	344
7.3.1. Teorie humanistyczne wyznacznikiem współczesnych tendencji badania pracy	344
7.3.2. Teoria kompleksowego zarządzania jakością (TQM – Total Quality Management) kryterium badania pracy	347
7.3.3. Zarządzanie zasobami ludzkimi współczesnym trendem w badaniu pracy	353
7.3.4. Menedżerment kadrowy przyszłością badania pracy	358

ZAKOŃCZENIE	361
BIBLIOGRAFIA	363
STRESZCZENIE	393
TABLE OF CONTENTS	397
SUMMARY	403
Indeks nazwisk	407
Skorowidz rzeczowy	